

Precipe novaj esperantistoj ofte devas streĉi (napnout) sian atenton por kompreni parolon de diversnaciaj esprantistoj, dum la malnovaj esperantistoj al kutimiĝis (uvykli) nacilingvaj strangaĵoj (podivnosti) en Esperanto, kaj facile laŭ ili divenas (uhodnou) nacian apartenon de sia kunparolanto laŭ lia nacilingva prononco (výslovnost) en Esperanto.

Ĉiu lingvo havas sian apartan fonetikan sistemon, kiu konsistas (skládá se) el unuopaj sonoj, nomataj fonemoj (hlásky). Naciaj lingvoj posedas grandan aron (množství) da diversaj fonemoj.

Laŭ „Fundamento de Esperanto“ (základ esperanta, vytvořený prvními díly Zamenhofa) ĉiu simpla sono (fonemo) en la alfabeto de la internacia lingvo estas esprimata per unu grafika signo – litero. Kaj reciproke: ĉiu signo korespondas al unu sola – ĉiam la sama – simpla sono (fonemo). Tial ni diras, ke nia alfabeto estas fonetika.

Kio estas fonemo? Ĝi estas sono, kiu kapablas diferencigi sencon (smysl) de vortoj kaj vortformoj. Ekzemple en Esperanto „b“ kaj „v“ estas apartaj fonemoj, ĉar li diferencigas sencon de vortoj: balo – valo, rabi – ravi. Ankaŭ „o“ kaj „u“ estas fonemoj: roso – ruso, rozo – ruzo, sono – suno.

Sed ne en ĉiuj lingvoj ekzistas tiuj fonemoj. Ekzistas lingvoj (hispana, novgreka), en kiuj estas variantoj de la sama fonemo, do ili ne ŝanĝas sencon de la vorto, eĉ se ni anstataŭ „b“ prononcas „v“ aŭ male (opačně). Same „o“ kaj „u“.

Ĉar fonemo diferencigas sencon de vortoj kaj vortformoj, nia ĉefa postulo de korekta prononcado en Esperanto estu strikta (zcela přesně) diferencigo de ĉiuj ĝiaj fonemoj.

Ĉiu lingvo havas sian apartan sistemon de fonemoj, do anoj de ĉiu-lingvo, studante Esperanton, estas minacataj (ohroženi) de serio da prononceroj (chyb ve výslovnosti), pro konflikto inter du fonetikaj sistemoj. Ekzemple rusoj povas miksi senakceptan „o“ kaj „a“. Anstataŭ (namísto) oranĝo ili povas prononci aranĝo, okcidento – akcidento, komparo – kamparo, ofero – afero, poŝtisto – paŝtisto, nocio – nacio. En la sama senakcenta pozicio ili povas miksi „e“ kaj „i“: letero – litero. La rusa lingvo ne diferencigas ankaŭ fonemojn „g“ kaj „h“: halo – galo, hardi – gardi, hufo – gufo, hasti – gastu.

En japana ne ekzistas „l“, en ĉina „r“. Tial ili povas miksi en sia prononcado tiuj fonemojn: rado – lado, rano – lano, revu – levi, rimo – limo, ripo – lipo, roko – loko, birdo – bildo.

Ankaŭ Eŭropanoj faras multajn erarojn en la prononcado de Esperanto. Ekzemple la angloj prononcas „r“ tre malforte, preskaŭ nule. Poste alilingvanoj aŭdas anstataŭ verki – veku, surda – suda, karto – kato, prezo – pezo, ventro – vento. Poloj prononcas „h“ – „ĥ“, kaj mankas silabojn di, ti, ni. Francoj kaj Italoj ne elparolas la komencan „h“. Anstataŭ horo ili prononcas oro, haro – aro, hajlo – ajlo, havo – avo. Germanoj ofte elparolas anstataŭ „s“ – „z“: roso – rozo, deserto – dezerto. Bulgaroj prononcas „l“ malmole ...

Ĉefaj motivoj de ĝusta elparolo estas klareco kaj kompreneblo. Parolante en Esperanto ni devas ĉiumomente demandi sin mem: ĉu la sono, vorto aŭ frazo, kiun mi uzas ĉimomente, estas sufiĉe klara kaj komprenebla por la esperantistoj de ĉiuj rasoj kaj nacioj de la mondo? Ĉu mi ne enmiksas en mian parolon ian nacilingvan idiotismon, ian neklaran vortordon aŭ vrotkunmeton, ian nekutiman fonemon, malfacile kompreneblan por aliaj popoloj? Ĉu la vokaloj aŭ konsonantoj ne estas tre malfacile aŭdeblaj por niaj aŭskultantoj pro troa (přílišný) mikso de fonetikajn elementoj el nia nacia lingvo?

Seppik en sia lernolibro „La tuta Esperanto“ diras, ke „honora devo de ĉiuj esperantistoj estas akiri ĝustan, internacian kaj belsonan elparolon“. Sed kion oni devas kompreni sub la vortoj „ĝusta elparolado“? Kaj kia estos „internacia elparolo“? Kaj kion signifas la esprimo „belsona elparolado“? Por tiuj demandoj donas klaran kontentigan respondon neniu lernolibro. Tial urĝa devo de ĉiu esperantisto estas severe gardi unuecan prononcadon de nia lingvo insisti (naléhat) pri pura, korekta elparolado dum niaj kunvenoj kaj renkontiĝoj.

LITERATURA KONKURSO – referas s-ano Zdeněk Řezáč, Tanvald:

Karaj legantoj!

Kun vera ĝuo mi korektis Viajn tradukotaskojn. Montriĝis, ke la lingvo Esperanto posedas vere admirindajn ebloj esprimi tion, kio estis verkita nacilingve. Partoprenis entute 14 esperantistoj: 10 progresintoj, 4 komencantoj. Ĉiuj laboris vere serioze. La plej malfacila estis la tasko III-n (3-12 erarojn). En multaj kazoj la korektanto allasis tradukon, kiu diferencas de tiu, kiun ni hodiaŭ publikigas. Ĉefe, ke la traduko estis komprenebla. Estas dezirinde, ke partoprenu pli multaj legantoj, kaj precipe tiuj, kiuj mem ne sentas perfektecon, ĉar „Per eraroj oni lernas“, do ne timu erari!

Milí ĉtenáři!

Správný překlad:

Ĝusta traduko:

„Ĉu vi konas paruojn? Gravan lokon inter nia birdaro okupas paruoj, ne tiom pro multnombro aŭ multo da specoj, sed pro ilia tutjara fideleco al nia pejzaĝo. Ili ĝuas atenton dank‘ al tio, ke oni povas tre facile allogi ilia al niaj loĝejoj, kie eblas observi ilian belan koloron kaj akrobatan viglecon. Difino de iliaj specoj estas la unua ornitologia tasko por gelernantoj kaj plenkreskuloj. Ilia ekzistado dependas antaŭ ĉio de la nutraĵabundo. Ĉiutage paruoj konsumas preskaŭ tiom da nutraĵo, kiom ili mem pezas, por akiri necesajn kaloriojn. Tial ili tiel diligente serĉas tuttage nutraĵon sur arboj, kaprenverse balancas eĉ sur la plej maldikaj branĉetoj, alkroĉigas sur etaj malglataj ŝelopecoj kaj mallonge pepas. Akra, forta beketo estas atakarmilo kaj ilo, kiu traboras ĉiun greno- kaj nuksoŝelon kaj frakasas eĉ putriĝantan lignon, kie troviĝas vermetoj. Ilia nutraĵo konsistas precipe el insektoj, aŭtune el greno kaj oleosemoj. Ankaŭ vintre ili trovas nutraĵon en la homaj loĝejoj. La plimulto da paruoj nestas en kavoj, dum malfavora vetero ili tie tranoktas. Tie ili ankaŭ konstruas iliajn nestojn same kiel en preterfaritaj budetoj, kiujn por ili preparas la homoj. Ĉiujare ili elkovas du nestojn po 8-10 ovojn, sed ilia mortemo estas granda. Sendube estas paruoj, same kiel hirundoj, niaj amikoj. Ili estas valoraj helpantoj por la ĝardenamatoroj. Per ilia koloro kaj vigleco ili ĝojigas kaj beligas niaj naturmedion.

LA LIBROPREMIOJ POR LA PLEJ BONAJ TRADUKOJ GAJNAS:

1-a libropremio (Bertold Brecht Trigroša romano) St.Babíček, Masákova Lhota 22, 384 73 Zdíkov

Junulara komisió de ĈES preparas:

10.-12.IV.81 renkontiĝo de ĉeĥa kaj slovaka esp.junularo en Vyškov kun turisma kaj kultura programo. Eksterlandaj gastoj. Proksimuma (přibližná) prezo 250 Kčs. Informu tuj ĉe MUDr. Vladimír Škoda, Leninova 464, 66451 Šlapanice u Brna.

Aŭtobusa ekskurso el aprilo al Szombathely (Hungario). Preciza dato anoncota. Forveturo el Brno. 3 tagoj. Proksimuma prezo 380 Kčs. Informoj tuj: Ing. Josef Vojáček, 62500 Brno-Bohunice, Ukrajinská 21/16

LINGVA ANGULO (s-ano Karel Blažek) Kiel traduki?

To nic nedělá -	tio ne gravas.
Div divoucí -	mireĝinde.
Dívati se po očku -	rigardeti, subrigardi, okulumi.
Do toho mi nic není -	Tio ne tuŝas min.
Co je mi do toho? -	Ĉu tio tuŝas min?
Dodržet slovo -	plenumi vorton.
Dráti se kupředu -	sin puŝi antaŭen.
Dráti se někam -	entrudigi ien.
Prodej z druhé ruky -	revendo.
Spotřební, výrobní, jednotné zemědělské, bytové stavební družstvo -	konsuma, produkta, unueca terkulturista, loĝejkonstrua kooperativo.
Hrát duhovými barvami -	irizi, irizbrili.
Mít hejla na nose -	havi ruĝpinton, havi ruĝan nazon.
Padat po hlavě (střemhlav) -	kapantaŭe(n).
Postavit si hlavu -	obstini.
Hmoždit se něčím -	penege (penplene), fari ion, penlabori.
Chápat se příležitosti -	uzi la okazon.
Chce se mi spát -	mi volas dormi, mi estas dormema.
Dlouhá chvíle, mít dlouhou chvíli -	eno, enui.
Chyba lávky -	erare, maltrafe.
Chystá se k bouři -	fumotondro (tempesto) minacas.
Míti na kahánku -	esti mortproksima.
Trhací kalendář -	ŝirfolia kalendaro.
Mít kámen na srdci -	havi pezan zorgon sur la koro.
Kámen úrazu -	ŝtono de falpuŝigo.
Kámen mudrců -	eliksiro.
Klást za vinu (za čest) -	konsideri kiel kulpo (honoro).
Klást za vinu někomu -	imputi kulpon al iu.

Esperanto klubo en Prago havas novan kunvenejon: Praha 3, Baranova 27 (angulo de Baranova kaj Křišťanova strato). Ĝi kunvene ĉiulunde je la 19-a horo. Certe vizitu ĝin! (Koresponda adreso: Esperanto klubo 11000 Praha, ps 1069)

Pražský esperantský klub má novou klubovnu: Praha 3, Baranova 27, (roh Baranovy a Křišťanovy ulice). Schůzky každé pondělí od 19 hod. Přijďte jistě! Korespondenční adresa: Esperantský klub Praha, 11000 Praha, ps 1069)

LASTMOMENTE! „Esperanto“-oktobra numero raportas pri pluaj sukcesoj de E-o en Irano. Post la revolucio ĝis majo 1980 ekzistis nur en Teherano 66 kursoj kun 3125 lernantoj. En julio 1980 post multaj petskriboj la ministerio por edukado organizis kurson por geinstruistoj de E-o, kiun partoprenis 675 geinstruistoj! Detaloj en estonta numero de VF!

Na poslední chvíli: Esperanto-ríjnové číslo referuje o dalších úspěších E-o v Iránu. Po revoluci do května 1980 bylo jen v Teheránu 66 kursů s 3125 žáky. V červenci 1980 po mnohých petičích ministerstvo výchovy organizovalo kurs pro učitele Esperanta, kterého se zúčastnilo 675 učitelů. Detailní zpráva v příštím čísle VF!

LA REDAKTORO

DEZIRAS AL LA LEGANTOJ

FELIĈON, SANON KAJ VIVKONTENTON

en la NOVA JARO

LIAZ 02/61-KP/Hr

Korespondi deziras:

(Mallongiloj-zkratky: bk=bildkartoj; ĉl=ĉiu lando; ĉt=ĉiu temo; d=deziras; f=fraŭlo; f-ino=fraŭlino; ft=fotografajoj; gd=gramofondiskoj; itŝ=interŝanĝas; j=jaroj; kol=kolektas; kor=korespondi; lern=lernanto; lern-ino=lernantino; l=letero; m=muziko; pm=poŝtmarkoj; s-r=sinjoro; s-ino=sinjorino; t=tutmonde).

Nikolail Mitrojanov, Bojka 42, BG-7101 Bjala bulg, 21-j studento d kor tm pri ĉt.

Rafael Bar-Illán, Box 253, P.O.Dickson A.C.T. 2902 Aŭstralio, 26-j lernanto d kor kun tm pri ĉt nur kun viroj.

Du flandraj 15-j knabo kaj knabino d kor kun gejunuloj el tm. Adreso: Ann Van Hoefs, Bronlaan 25 B—9440 Frembodegem, Belg.

Tutmonda Esperantista Adresaro: ĉiu esperantisto kaj socio aperigu sian adreson en TFA – tio kostos al li neniom! Vi devas nur plenigi kaj resendi respondilon, kiun ni sendos kontraŭ al internacia respondkuponon: Info-servo, Bismarckstr.28, D-3550 Marburg, FR Germanio.

Geedzoj 39-j, (kuracisto k.ekonomiisto) d kor pri ĉ, itŝ bk, pm, librojn. Meĉis Trejnys, Partizanu 38-53, SU-233009 Kaŭnas, Litovio, Sovetio.

Maria Wirz de Barros, Usina Nuclear Av.B.no 137-Praia Brava, BR-23900 Angra dos Reis, RJ, Brazilio – brazila komencantino d kor kun ĉl pri astrologio.

Michal Kanczyk, ul Debowa 17, PL-41500 Chorzów 18-1 junulo d kor kun gejunuloj tm pri muziko, literaturo, arto.

Diversaj geesp-istoj d kor kun ĉl pri ĉt Esperanto-societo „Balkana stelo“ pk 90, BG-5600 Trojan. Stefano Keller, Munkasör ul.34, H-9023 Györ d kor pri la evoluo, edukado de homo, kol literaturon pri medicino, psikologio, sociologio.

Ron Maor, 2-Rav-aŝi, str, Ramat Aviv, Israelo, 16-j knabo d kor kun samaĝuloj tm pri ĉt.

Anoj de „Rondo Harmonia“, japana esp.societo d kor tm pri ĉt. Reprezentanto: Suzuki Motocugu, ĉe Kirijama 873, Cudaka Okajama-ŝi, 701-11 Japanio.

Krystyna Walendowicz, ul.Kliszczakow 2/3, PL 34-410 Rabka, Pol, 18-j knabino d kor tm pri ĉt.

Andrew Zarchy, 1801, Hollebeck Dr., Orlando, Florida 32806, US, 25-j muzikisto, d kor pri ĉiutaga vivo, itŝ bk.

Paulina Lazarova, 28-j bibliografistino, Han Omurtag 62, BG-1504 Sofia, Bulgario, posedas pli ol 4000 kalendaretojn, itŝ peco kontraŭ peco.

Esperanta-klubo de Iisalmi, Louhenzatu 5, SF-74100 Iisalmi, Finnlando 16-80j klubanoj d kor k tm pri ĉt.

Sep japanaj knabinoj 12-15j d kor kun tm kun junaj geamikoj. Gvidanto Taĉibana Takamasa Nisigaeo-dai-danti 1-13-102, Ageo-si, 362 Saitamakon, Japanio.

Karamfila Kalojanova, BG-8000 BURGAS, atanas Manchev 64 – 22j studentino de angla lingvo d kor ĉt – komencantino.

Komencantaj gekursanoj pri diversaj temoj:

Kristina Todorova Ĉoneva, „At.Gorov-9, PEŜTERA, Bulgario

Vasilka Dimitrova Gjuzleva, P.Miŝev 18, PEŜTERA, Bulgario

Ŝadiman Hoĝova, P.Miŝev 24, PEŜTERA, Bulgario

Malinka Georgieva Jajikova, Samokovite bl.NOT, PEŜTERA, Bulgario

Jordan Rusinov, At. Gorov 12, PEŜTERA, Bulgario

Toma Šterev, Vl.Stamenov 9, PEŠTERA, Bulgario
Ani Pavlova, At.Gorof 10, PEŠTERA, Bulgario
Mariana Stoicova, Osvobodjenje 11, PEŠTERA, Bulgario
Hana H. Schmidt, DDR-2800-LUDWIGSLUST (meckl.) Schweriner Ales 35, 34 j, inĝeniero pri preciza mekaniko d kor pri fot, pentroarto, arthistrio.
S.John, BOSCO, 1174 Block 68, VOC Nagar, Todiarpeta, Madras 81, PIN-600081, Hindio, 28-f-o d kor tm pri literaturo, lingvoj, muziko, sporto, psikologio.
István Szel, Medicina koresponda rondo, H-1085, Budapest, Mária u.40, Hungario, 28-j naturamiko, ekskursgvidanto d kor kun junaj perpiedaj turistoj, kiuj ŝatas marŝadi ankaŭ sur altaj montoj (ne rokgrimpaduloj).
András Balasz, H-8000 Szekesfenervár, Uttörö u.8, 44j patro, pri turismo, bildkartoj, kun samanĝuloj.
Raul Juárez Sedeno, Apartado 180, Camagüey, Kubo, kursgvidanto pri ĉt tm.
Hana Libera, ul. Tanskiego 5m13, 02-150 Warszawa-PL tm bk pm 32 j ofic.
Andrej Mischczyk, ul.Brzeska 7/3 PL-82-300 Elbag, 23j studento de fiziko pri bk, turismo, lingvoj, landoj.
Kinga Szantai, Donat Bl.B.IV.59 R-3400 Cluj-Napoca, Rumanio 16-j belarta lernantino d kor pri homoj, bestoj, floroj.
Ecaterina Polcz, str. Biczulvi 38, R-4800 Maia Mare, Rumanio, instruistino itŝ bk, pm, pri m, floroj, infanoj.
Adam Pavlukovec, p.k.17, 225650 Luninec Brestskaja obl.USSR, 40j f-o, instruisto de fr kaj angla lingvo d kor pri historio de E-movado, E-literaturo kaj esp.tradukado.
Stanislav Vasiljev, USSR 350000, Krasnodar, str.Kirova 120.a.4-44j laboristo de urba trafiko d kor pri itŝ de informoj, bk, pm, kalednaretoj.
E-rondeto „La Ondo“, Sovetunio, Latvio, VENTSPILS 229910, str.Stacijas 8-1, Jankovsais Gunars, 16-20j junuloj d kor ĉt.
Fraibergs Indulis, SU-2266080 Latvi-Riga 80, Str.Vijavas 1-g, 12j
S-no Michael Mc Donnigal, Hoosac, Hoosick, New York 12089, US, komencanto d kor ĉt tm.
Vidas Bajoras, 22j, Upeivic 21, 234430 JURBARKAS, Litovio, USSR, f-o, kinoteknikisto d kor pri ĉt.
Kvitatiani Gela, kv.6, korp.13.kv.51.mas Digomi, 380050 Tbilisi-59, USSR 20j studento
Eugeniusz Górný, Ratno Dolne 13, 57-411 WAMBERZYCE, Pollando, 29-j f-o d kor ĉt ĉiulande.
Geedzo S.+A.Silver, str.Orava 7, Tallin, Estonio, USSR, 50j+56j, itŝ pm, bk, diapozitivoj pri preĝejoj.
Aimi Luukas, Luguse küla, Käina sidekontor, 203213, HIIUMAA, Estonio, USSR, 40j s-ino poŝtkartoj, itŝ bk pm kun ĉiu lando. +12j filo Juhan.
Noore Vahter, Ranniku tee 11, 200029 TALLIN, Estonio, USSR, Esperanto-instruistino, itŝ bk pri floroj, pupoj + popolkostumoj.
Rain SaaMustamäe tee 193-50, 200029 TALLIN, USSR, Estonio, d kor, itŝ pm kun tuta mondo.
Otti Phille, Str.Komsomoli 5/4, 202240 Kehra, Harju rajon, Estonio, USSR 50j itŝ bk, pm, tm, kor pri ĉt.
Brigitte Tham, Karl-Liebknacht-Str 24, 9433 Beierfeld, Germana demokratio respubliko, 26-j sekretariino d kor ĉt.
Gudrun Grosse, Spiegelwaldstrasse 51, 9433 Beierfeld, GDR, 27j, faklaborantino por datprilaborado, ĉt.
Andrea Türke, Otto Grotewohl-Strasse 11/401, 943 Schwarzenberg, GDR, 21j konstru-desegnistino, ĉt.
Sabine Stieler, Further-Strasse 41, 9002 Karl-Marx-Stadt, GDR, ekonomistino, 23j. ĉt.

Mariana G.Gateva, 4199 s.TRUD, okr.Plovdivski, Bulgario, 20j f-ino, d kor pri fiziko, matematiko, literaturo, belarto

Gunter kaj Barbara Buscher, Markus-strasse 14, 9072 Karl-Marx-Stadt, GDR (li: 54j diplompedagogo) d kor ĉt

Katrin Trausel, Steinwiese 30, 9091 Karl-Marx-Stadt, GDR 12j lernantino

Peter Weber, Keplerstrasse 6, 9030 Karl-Marx-Stadt, GDR, 30j diplom-matikisto d kor ĉt tm

Wolfgang Kinder 44j rabotisto, Mittelstrasse, 9003 Karl-Marx-Stadt, GDR, 44j rabotisto, d kor

Ingeborg Reh, Steinweise 42 c, 9091 Karl-Marx-Stadt, GDR, 57j financistino d kor ĉt.

Wolfram Tittel, J.Marchlewski-Strassŭ 183, 9026 Karl-Marx-Stadt, GDR, 16j lernanto pri ĉt

Gudrun Ziehnert, Amtsseite 49M, 9344 Pobershau, GDR, 28j, dipl-kemiistino

Ilona Otto, Wittgensdorfer-Strasse 23 11-69-06, 9081 Karl-Marx-Stadt, GDR, 29j, fervojistino, ĉt

Gerd Siegel, Albert Sweitzer-Strasse 48, 9091 Karl-Marx-Stadt, GDR, 27j, *gruoseruristo*, d kor

Wilfried Hofmann, Kipernikus-Strasse 60, 9030 Karl-Marx-Stadt, GDR, kursestro d kor kun

slovakoj kaj ĉeĥoj.

Novaj esperantistinoj en Jelenia Gora, Pollando, deziras korespondi pri turismo, naturo, populara muziko ktp.: Biezanek Krystyna, ul.Tkacka 8/2 – Kedzior Stefania, ul.J.Tuwima 5 – Ranis Barbara, ul. Slowianska 19/7 – ĉiuj en 58-500 Jelenia Gora, Pollando.

Esperantský kroužek

Klubu pracujících

CS 29501 Mnichovo Hradiště

Otevřená listovní zásilka

Presajo

LIAZ 02-KP-54/Hr